

Lausunto
24.4.2026

Sanna Rantala, juristi
sanna.rantala@sttk.fi

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

STTK:n kirjallinen asiantuntijalausunto 28.4.2026 klo 12.15
Hallituksen esitys eduskunnalle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimiä koskevien direktiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi, HE 45/2026 vp,

- STTK pitää direktiivien tavoitteita kannatettavina ja katsoo, että ehdotetut lainmuutokset ovat välttämättömiä direktiiveillä asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi
- Direktiivien kansallisen toimeenpanon yhteydessä on varmistettava riittävät resurssit erityisvaltuutetuille, jotta niin nykyiset kuin uudet tehtävät saadaan asianmukaisesti hoidettua
- STTK katsoo, että tulisi arvioida, voidaanko tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain säännöksiä yhdenmukaistaa, jotta eri syrjintäperusteiden valvonta olisi yhtä tehokasta. Erityisesti moniperusteisen ja risteävän syrjinnän valvontaa koskevaa sääntelyä on arvioitava ja mahdollisuuksien mukaan yhdenmukaistettava tehokkaan valvonnan turvaamiseksi

Yleiset huomiot esityksestä

Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin neuvoston 7.5.2024 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston 14.5.2024 antamat yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimiä koskevat direktiivit (EU) 2024/1499 ja (EU) 2024/1500. Direktiiveillä on vahvistettu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelinten toimintaa koskevat vähimmäisvaatimukset.

Direktiivien tavoitteena on vahvistaa Euroopan unionin jäsenvaltioissa toimivien kansallisten yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelinten itsenäisyyttä ja riippumattomuutta sekä mahdollisuuksia toimia yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja kaikenlaisen syrjinnän torjumiseksi.

STTK pitää direktiivien tavoitteita kannatettavina ja esitettyjä lakimuutoksia välttämättömiä direktiiveillä asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi.

Direktiivien kansallisen toimeenpanon yhteydessä tulisi myös arvioida erityisvaltuutettujen tosiasiallisia toimintaedellytyksiä resursoinnin näkökulmasta.

STTK kiinnittää huomiota siihen, että tämän esityksen kanssa samanaikaisesti valmisteilla on sosiaali- ja terveysministeriössä palkka-avoimuusdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys sekä eduskuntakäsittelyssä raskaus- ja perhevapaasyrjintää koskeva hallituksen esitys. Kaikissa edellä mainituissa hallituksen esityksissä ehdotetaan muutoksia tasa-arvolakiin ja tasa-arvovaltuutetusta annettuun lakiin. Ne vaikuttavat merkittävästi tasa-arvovaltuutetun mahdollisuuksiin valvoa tasa-arvolakia. Kaikkien valmisteilla olevien tasa-arvolain muutosten yhteisvaikutukset tasa-arvovaltuutetun tehtäviin ja työmäärään tulisi arvioida kokonaisuutena.

Kanneajan keskeyttäminen

Esityksessä ehdotetaan yhdenvertaisuuslakia täsmennettäväksi siten, että hyvityksen vaatimisen määräaika ei alkaisi kulua heti mahdollisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsittelyn jälkeen, vaan vasta kun lautakunnan asiassa antama ratkaisu on saanut lainvoiman. Lisäksi hyvityskanteen määräaika keskeytyisi valtuutetun johtaman sovintomenettelyn ajaksi.

STTK pitää esitystä syrjityn oikeussuojaa parantavana sääntelynä ja kannattaa esitystä.

STTK kiinnittää huomiota yhdenvertaisuuslain rekrytointisyrjintää koskevaan kanneaikaan. Kanneaika on rekrytointisyrjinnän osalta vain vuosi, kun se muissa tilanteissa on kaksi vuotta. Tasa-arvolain osalta rekrytointisyrjintää koskeva kanneaika ollaan nostamassa kahteen vuoteen. STTK katsoo, että myös yhdenvertaisuuslain rekrytointisyrjintää koskeva kanneaika olisi säädettävä kahden vuoden pituiseksi.

Tasa-arvovaltuutetun kuuleminen tuomioistuimessa

Hallituksen esityksen luonnoksessa esitetään tasa-arvolakiin uutta säännöstä, jossa tuomioistuimelle säädettäisiin velvollisuus antaa tasa-arvovaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa, tasa-arvolakia koskevassa asiassa. Esitys lisää tuomioistuinten käytettävissä olevaa asiantuntemusta, tukee lain yhdenmukaista soveltamista ja parantaa syrjintää kokeneen oikeussuojaa.

STTK pitää esitystä kannatettavana. STTK katsoo, että lisäksi tulisi arvioida, voidaanko tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain säännöksiä yhdenmukaistaa, jotta eri syrjintäperusteiden valvonta olisi yhtä tehokasta.

Erityisesti moniperusteisen ja risteävän syrjinnän valvontaa koskevaa sääntelyä on arvioitava ja mahdollisuuksien mukaan yhdenmukaistettava tehokkaan valvonnan turvaamiseksi.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelinten riippumattomuus ja siihen liittyvät muutosehdotukset: lautakunnan henkilöstön nimittämistoimivalta ja valtuutettujen sidonnaisuusilmoitukset

Esityksen mukaan valtioneuvosto nimittäisi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan pääsihteerin ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta nimittäisi lautakunnan muun

henkilöstön lautakunnan työjärjestyksen mukaisesti. STTK pitää esitystä kannatettavana.

STTK yhtyy esitysluonnoksessa esitettyyn kantaan siitä, että velvollisuus antaa valtion virkamieslain mukainen selvitys sidonnaisuuksistaan oikeusministeriölle tukee valtuutettujen esteettömyyden varmistamista, edistää toiminnan avoimuutta ja parantaa läpinäkyvyyttä.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun työn järjestämiseen liittyvät asiat: toimivallan delegointimahdollisuus, toimiston sisäinen organisointi, kertomusten sisältö, syrjintää epäilevälle annettavat tiedot

Direktiivin mukaan tasa-arvoelinten on voitava käyttää toimivaltuuksiaan itsenäisesti ja tarvittaessa toisistaan riippumatta. Lisäksi valtuutettujen on järjestettävä toimistonsa sisäinen toiminta siten, että eri tehtävät voidaan toteuttaa organisatorisesti selkeästi ja riippumattomasti.

STTK pitää esityksiä kannatettavina. Direktiivien 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kansallisten talousarviomenettelyidensä mukaisesti varmistettava, että kullakin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimellä on käytettävissään tarvittavat henkilöstö-, tekniset ja taloudelliset resurssit direktiivien kattamilla aloilla. On tärkeää ja direktiivien asianmukaisen täytäntöönpanon kannalta välttämätöntä, että molemmille erityisvaltuutetuille turvataan riittävät resurssit valvontatehtävien hoitamiseen.

STTK ry

sttk@sttk.fi

www.sttk.fi

Mikonkatu 8 A, 6. krs

00100 Helsinki